

УПОВНОВАЖЕНИЙ
Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298-70-33

_____. _____. 20__ № _____

На № _____ від _____. _____. 20__

Кабінет Міністрів України

до відома: **Державна служба статистики
України**
(на №№ 05.2-14/153-22 від
19.09.2022, 05.2-14/163-22 від
13.10.2022)

П О Д А Н Н Я

**про усунення порушень статті 20 Факультативного
протоколу до Конвенції проти катувань та інших
жорстоких, нелюдських або таких, що принижують
гідність, видів поводження та покарання**

Статтею 20 Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання (далі – Факультативний протокол), який ратифіковано Законом України від 21.07.2006 № 22-V, визначено: для того щоб національні превентивні механізми могли виконувати свій мандат, держави - учасниці цього Протоколу зобов'язуються надавати їм доступ до будь-якої інформації про чисельність позбавлених волі осіб у місцях утримання під вартою, а також про кількість таких місць та їхнє місцезнаходження.

У розумінні Факультативного протоколу місця утримання під вартою (місця несвободи) - будь-які місця, що знаходяться під юрисдикцією та контролем України, де за розпорядженням державного органу чи за його вказівкою, або з його відома чи мовчазної згоди утримуються чи можуть утримуватися особи, позбавлені волі, тобто які у будь-якій формі утримуються під вартою чи у ув'язненні або поміщені в державні, комунальні чи приватні місця утримання під вартою, які ці особи не мають права

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини
№13070.2/22/39.4 від 09.11.2022
КЕП: Лубінець Д. В. 09.11.2022 18:27
5FBB77F7B650371D04000000E88D010044560300

залишити за власним бажанням, за наказом будь-якого судового, адміністративного чи іншого органу.

Згідно з вимогами статті 19-1 Закону України «Про уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» виконання функцій національного превентивного механізму в Україні (далі - НПМ) покладено на Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) та має здійснюватися відповідно до Факультативного протоколу з метою попередження катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання.

Для належного виконання Уповноваженим функцій НПМ щодо захисту прав людини у місцях несвободи, планування та здійснення регулярних відвідувань місць несвободи в Україні із залученням представників громадських організацій, експертів, учених та фахівців, у тому числі іноземних, опитування осіб, які перебувають у таких місцях, Уповноважений має володіти вичерпною інформацією про кількість місць несвободи та чисельність утримуваних у таких місцях осіб, у тому числі загалом по державі Україна, як учасниці Факультативного протоколу задля координації з Підкомітетом з недопущення катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання Комітету Організації Об'єднаних Націй проти катувань.

Відповідно до вимог статті 3 Закону України «Про державну статистику» державна політика в галузі статистики спрямована на створення єдиної системи обліку та статистики на всій території України та її узгодження з міжнародними стандартами і методологією, а забезпечення її формування і реалізація згідно з п. 1 Положення про Державну службу статистики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.09.2014 №481, покладено на Держстат як спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі статистики.

Частиною 6 статті 19-1 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» визначено, що за запитом Уповноваженого органи державної влади повинні надавати інформацію про чисельність осіб, які перебувають у місцях несвободи, про кількість таких місць.

У контексті практичної реалізації вказаних повноважень, Державною службою статистики України (керівник Ігор ВЕРНЕР) двічі (листи Держстату від 19.09.2022 №05.2-14/153-22, від 13.10.2022 № 05.2-14/163-22) розглядалися запити департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого від 14.09.2022 №11236.2/22/39.4, від 06.10.2022 №12119.2/22/39.4 щодо отримання інформації про чисельність осіб, які перебувають у місцях несвободи та про кількість таких місць.

Встановлено, що в Україні на державному рівні не збирається та не узагальнюється інформація щодо кількості усіх місць несвободи, та кількості утримуваних у них осіб.

Більше того з підстав «непріоритетності» наказом Держстату від 09.01.2020 № 37 визнано таким, що втратив чинність наказ Держстату від 06.07.2018 № 120 «Про затвердження форми державного статистичного спостереження № 1-АП (річна) «Звіт про розгляд справ про адміністративні правопорушення та осіб, які притягнуті до адміністративної відповідальності», а наказом Держстату від 01.12.2021 № 299 визнано таким, що втратив чинність, наказ Держстату від 30.10.2013 № 333 «Про затвердження Методологічних положень з організації державного статистичного спостереження про розгляд справ про адміністративні правопорушення та осіб, які притягнуті до адміністративної відповідальності».

Це призвело до того, що Держстат узагалі не володіє інформацією за 2021-2022 роки щодо кількісних показників діяльності уповноважених органів (посадових осіб) України з питань адміністративних правопорушень та порушення митних правил щодо примусового доставлення порушників до місць складення протоколів про адміністративні правопорушення в разі неможливості скласти його на місці вчинення правопорушення, тримання адміністративно затриманих осіб, тримання під вартою осіб підданих адміністративному арешту.

З огляду на визнання статтею 3 Конституції України людини, її життя і здоров'я, честі і гідності, недоторканності і безпеки найвищою соціальною цінністю в Україні, звертає на себе увагу спроба неприпустимого протиставлення Державною службою статистики України у листі від 13.10.2022 № 05.2-14/163-22 пріоритетності виконання Україною зобов'язань за Угодою про асоціацію між Україною, Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами членами над виконанням Україною зобов'язань за Факультативним протоколом до Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання щодо забезпечення реалізації мандату національного превентивного механізму із захисту прав людини у місцях несвободи.

Відсутність узагальненої на державному рівні статистичної інформації щодо кількості місць несвободи та утримуваних у них осіб, створюють перешкоди у організації національного превентивного механізму, не сприяє захисту прав людини у місцях несвободи, свідчить про неналежні формування та реалізацію державної політики в галузі статистики за пріоритетним напрямом захисту прав людини в Україні, а також про неналежне виконання статті 20 Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання.

Частиною 2 статті 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» передбачено, що відмова органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, їх посадових і службових осіб від співпраці, а також умисне приховування або надання неправдивих даних, будь-яке незаконне втручання в діяльність Уповноваженого з метою протидії тягнуть за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

З урахуванням наведеного, на підставі ст.ст. 13, 15, 19-1 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ПРОПОНУЮ:

Кабінету Міністрів України вжити невідкладних заходів до усунення порушень статті 20 Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, невідкладно забезпечити організацію збирання та узагальнення на державному рівні статистичної інформації щодо кількості в Україні місць несвободи, тобто усіх місць, що знаходяться під юрисдикцією та контролем України, де за розпорядженням державного органу чи за його вказівкою, або з його відома чи мовчазної згоди утримуються чи можуть утримуватися особи, позбавлені волі, тобто які у будь-якій формі утримуються під вартою чи в ув'язненні або поміщені в державні, комунальні чи приватні місця утримання під вартою, які ці особи не мають права залишити за власним бажанням, за наказом будь-якого судового, адміністративного чи іншого органу, а також кількості утримуваних у місцях несвободи осіб та доступ Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини до цієї інформації для виконання функцій національного превентивного механізму в Україні.

Про результати розгляду цього акту реагування у місячний строк повідомити Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, додавши на підтвердження інформацію та копії документів про вжиті заходи.

Додаток: листи Держстату №№ 05.2-14/153-22 від 19.09.2022, 05.2-14/163-22 від 13.10.2022 першому адресату.

**Уповноважений
Верховної Ради України
з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

